

GANDHINAGAR CHARITABLE TRUST
SAMARPAN ARTS AND COMMERCE COLLEGE
SECTOR-28, GANDHINAGAR

SILVER JUBILEE

Achieving... Excellence... Together...

Eastinagar Charitable Trust
Zamrujan Education & Research Campus

Samarpan Arts and Commerce College

Online Class

UGBCOM SEM-III

CC-202 Indian Financial System

July 03, 2020

9.00 am to 10.00 am

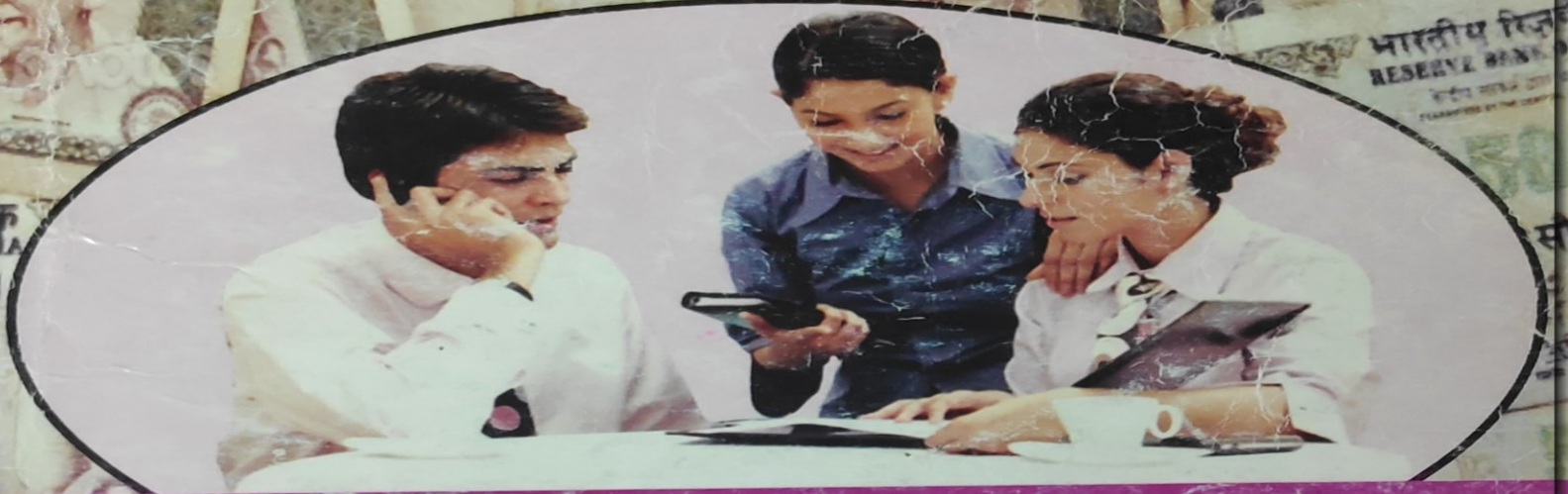
Dr. Lalita Solanki

Department of Commerce

ગુજરાત યુનિ.ના નવા અભ્યાસક્રમ મુજબ
દ્વિતીય વર્ષ બી.કોમ. • સિમેસ્ટર - III
સંપૂર્ણ અને અદ્યતન આવૃત્તિ

ભારતીય નાણાકીય વ્યવસ્થા

INDIAN FINANCIAL SYSTEM

Choice of New Generation for Brilliant Success...

કુમાર પ્રકાશન

ગુજરાત યુનિ.નો નવો અભ્યાસક્રમ (જૂન - 2012 થી અમલમાં)

(ઉત્તર ગુજરાત યુનિ. તથા કચ્છ યુનિ. માટે)

દ્વિતીય વર્ષ બી.કોમ. ★ (સિમેસ્ટર - III)

ભારતીય નાણાકીય વ્યવસ્થા

[INDIAN FINANCIAL SYSTEM]

યુનિટ - 1. (અ) ભારતીય નાણાકીય વ્યવસ્થાનું વિહંગાવલોકન : 25%

ઉદારીકરણ પહેલાં અને પછી ભારતીય નાણાકીય વ્યવસ્થાનું વિહંગાવલોકન, ભારતીય નાણાકીય વ્યવસ્થાનું માળખું, મુખ્ય ઘટકો : નાણાકીય બજારો, નાણાકીય સંસ્થાઓ, મધ્યસ્થીઓ, નાણાકીય ઓજારો (સાધનો), નાણાકીય વ્યવસ્થાના કાર્યો અને ભૂમિકા.

(બ) નિયંત્રક અને પ્રવર્તક સંસ્થાઓ :

ભારતીય રિઝર્વ બેંકના હેતુઓ અને કાર્યો - સિક્યોરિટી એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઇન્ડિયા, - વીમા નિયમનકાર વિકાસ સત્તા.

યુનિટ - 2. નાણાકીય બજારો. 25%

(અ) નાણાંબજાર : અર્થ, સંગઠિત નાણાંબજારના ઘટકો.

(બ) મૂડીબજાર : અર્થ, કાર્યો અને ઇતિહાસ.

(1) પ્રાથમિક બજાર : અર્થ, પ્રાથમિક ભરણાના પ્રકારો : જાહેર, હક અને ખાનગી ધોરણે શેર આપવા (પ્રાઈવેટ પ્લેસમેન્ટ), ભરણાની કાર્ય વ્યવસ્થા (Mechanism).

(2) ગૌણ બજાર : કાર્યો, વ્યવસ્થાતંત્ર, શેર બજારોનું સંચાલન અને સભ્યપદ, જામીનગીરીની નોંધણી અને વેપાર, ભારતમાં શેરબજારો.

યુનિટ - 3. નાણાકીય સંસ્થાઓ : 25%

વાણિજ્યક બેંકો : વાણિજ્યક બેંકના કાર્યો, વાણિજ્યક બેંકોનું રાષ્ટ્રીયકરણ, બિન અસરકારક (નિષ્ક્રિય) મિલકતોનો પ્રશ્ન અને તેનું સંચાલન.

નોન-બેંકિંગ નાણાકીય કંપનીઓ : અર્થ, પ્રકારો, વિકાસ અને નિયમન

વીમો : LIC, GIC અને ખાનગી વીમા કંપનીઓનો પરિચય.

મ્યુચ્યુઅલ ફંડ : ખ્યાલ, મહત્ત્વ, ભારતમાં મ્યુચ્યુઅલ ફંડોનો ઇતિહાસ.

યુનિટ - 4. નાણાકીય સાધનો : 25%

(અ) મૂડી બજારના સાધનો : ઇક્વિટી, પ્રેફરન્સ શેરો, ડિબેન્ચર્સ અને બોન્ડો, નવા સાધનો.

(બ) નાણા બજારના સાધનો : કોલ / નોટિસ નાણાબજાર, ટ્રેઝરી બિલ્સ, કોમર્શિયલ પેપર્સ, થાપણ પ્રમાણપત્ર, કોમર્શિયલ બિલ્સ.

સૂચના : ઉત્તર ગુજરાત યુનિ.ના અભ્યાસક્રમમાં યુનિટ-1 માં દર્શાવેલ (બ) વિભાગ નથી.)

સંદર્ભ : (1) Pathak Bharti (2008) The Indian Financial System - Pearson Education
(2) M.Y. Khan (2007) Indian Financial System, The McGraw Hill Companies.

Unit: 1 Growth and Regulation of Indian Financial System

1. Over view of Indian Financial System

2. Regulatory and Promotional Institutions

➡ 1.ભારતીય નાણાકીય વ્યવસ્થાનું વિહંગાવલોકન
(Over view of Indian Financial System)

નાણાકીય વ્યવસ્થા : ઉદારીકરણ પહેલા અને પછી

ભારતીય નાણાકીય વ્યવસ્થાનું વ્યવસ્થાતંત્રીય માળખું

નાણાકીય વ્યવસ્થા : ઉદારીકરણ પહેલા અને પછી

1. સરકારી જામીનગીરી પર વ્યાજ દર ઓછા
2. કામચલાઉ તીજોરીબીલો
3. ભાગલાવાળું નાણાબજાર
4. નાણાકીય સાધનોની અછત
5. નિયંત્રણ અને બેન્કીંગ ક્ષેત્રો
6. જામીનગીરી ખરીદીનો અગ્રાધિકાર
7. વિદેશી હુંડીયામણ બજારમાં મર્યાદિત અવકાશ

વ્યવસ્થાતંત્રીય માળખું

નાણાકીય વ્યવસ્થાના ઘટકો

નાણાકીય બજાર

નાણાકીય
મધ્યસ્થીઓ

નાણાકીય સાધનો

Thanks!